

Бориспільський міськрайонний суд Київської області
08300, м. Бориспіль, вул. Київський шлях, 72, тел./факс (04595) 6-76-19,
inbox@bpm.ko.court.gov.ua

**Узагальнення судової практики
розгляду Бориспільським міськрайонним судом цивільних справ
про стягнення заборгованості по оплаті комунальних послуг у 2014 році.**

На виконання листа голови ГО «Боротьба з корупцією та незаконною діяльністю» Благова О.О. №25147 від 9 грудня 2014 року проведено узагальнення судової практики розгляду Бориспільським міськрайонним судом цивільних справ про стягнення заборгованості по оплаті комунальних послуг.

Так, в процесі виконання цього узагальнення стало відомо, що у 2014 році до Бориспільського міськрайонного суду було подано 82 позовні заяви про стягнення за боргованості по оплаті комунальних послуг. В 2013 році до Бориспільського міськрайонного суду було подано 123 позовні заяви з цими вимогами. Ці обставини свідчать про те, що кількість позовних заяв про стягнення заборгованості по оплаті комунальних послуг, поданих до Бориспільського міськрайонного суду в 2014 році, зменшилась на 41 позовну заяву або на 33,33%.

Крім того, у 2014 році Бориспільський міськрайонний суд розглянув 87 цивільних справ за позовами про стягнення заборгованості по оплаті комунальних послуг. В 2013 році Бориспільський міськрайонний суд розглянув 123 цивільні справи цієї категорії. Таким чином, кількість цивільних справ за позовами про стягнення заборгованості по оплаті комунальних послуг, розглянутих Бориспільським міськрайонним судом у 2014 році, зменшилась на 36 цивільних справ або на 29,27%.

Зменшення кількості позовних заяв про стягнення заборгованості по оплаті комунальних послуг, поданих до Бориспільського міськрайонного суду у 2014 році, пояснюється тим, що відповідно до п.3 ч.1 ст.96 ЦПК України вимога про стягнення заборгованості по оплаті комунальних послуг може бути подана в порядку наказного провадження. Згідно з ч.3 ст.118 цього Кодексу позовна заява, яка містить цю вимогу, може бути подана тільки в разі відмови у прийнятті заяви про видачу судового наказу або скасування його судом.

Вирішуючи питання про відкриття провадження у цивільних справах, судді Бориспільського міськрайонного суду дотримувались цих вимог процесуального законодавства.

Так, в 2014 році ухвалами Бориспільського міськрайонного суду було повернено КПТМ «Бориспільтепломережа» декілька позовів про стягнення заборгованості по оплаті послуг з теплопостачання. При цьому судді виходили з того, що до позовів не були приєднані ухвали про відмову у прийнятті заяв про видачу судових наказів або скасування їх судом.

За правилом ч.3 ст.213 ЦПК України суд зобов'язаний ухвалити рішення на основі повно і всебічно з'ясованих обставин, на які сторони посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні. Тому, розглядаючи цивільні справи цієї категорії, судді Бориспільського міськрайонного суду перевіряли наявність доказів на підтвердження укладення між сторонами договорів про постачання комунальних послуг та виконання відповідачами грошових зобов'язань по оплаті вартості спожитих ними послуг.

Наприклад, заочним рішенням Бориспільського міськрайонного суду від 28 серпня 2014 року з С.-нка Д.О. на користь ПАТ «Київобленерго» стягнута заборгованість по оплаті послуг з постачання електроенергії в розмірі 2161 гривні 40 копійок. При цьому суд виходив з того, що сторони уклали договір, за яким ПАТ «Київобленерго» зобов'язалась постачати електроенергію, а С.-ко Д.О. зобов'язався оплачувати вартість спожитої послуги. Відповідач не виконує грошові зобов'язання, тому у нього виникла заборгованість в розмірі 2161 гривні 40 копійок.

Заочним рішенням Бориспільського міськрайонного суду від 9 січня 2014 року з М.-вої Л.А. на користь КПТМ «Бориспільтепломережа» стягнута заборгованість по оплаті послуг з теплопостачання в розмірі 3955 гривні 71 копійок. При цьому суд виходив з того, що сторони уклали договір, за яким КПТМ «Бориспільтепломережа» зобов'язалась надавати послуги з теплопостачання, а М.-ва Л.А. зобов'язалась оплачувати вартість спожитих послуг. Відповідач не виконує грошові зобов'язання, тому у неї виникла заборгованість в розмірі 3955 гривень 71 копійки.

Заочним рішенням Бориспільського міськрайонного суду від 28 березня 2014 року з К.-го М.М. на користь БРПТМ «Райтепломережа» стягнута заборгованість по оплаті послуг з теплопостачання в розмірі 1735 гривень 51 копійки. При цьому суд виходив з того, що сторони уклали договір, за яким БРПТМ «Райтепломережа» зобов'язалась надавати послуги з теплопостачання, а К.-кий М.М. зобов'язався оплачувати вартість спожитих послуг. Відповідач не виконує грошові зобов'язання, тому у нього виникла заборгованість в розмірі 1735 гривень 51 копійки.

Заочним рішенням Бориспільського міськрайонного суду від 9 січня 2014 року з Б.-р М.Г. на користь КПТМ «Бориспільтепломережа» стягнута заборгованість по оплаті послуг з теплопостачання в розмірі 4887 гривень 49 копійок. При цьому суд виходив з того, що сторони уклали договір, за яким КПТМ «Бориспільтепломережа» зобов'язалась надавати послуги з теплопостачання, а Б.-р М.Г. зобов'язалась оплачувати вартість спожитих послуг. Відповідач не виконує грошові зобов'язання, тому у неї виникла заборгованість в розмірі 4887 гривень 49 копійки.

Однак, як роз'яснив Пленум Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ в п.13 постанови №14 від 23 грудня 2011 року «Про практику розгляду судами заяв у порядку наказного провадження», якщо заявлено вимогу про стягнення заборгованості за надані житлово-комунальні, телекомунікаційні послуги, послуги телебачення та радіомовлення, судовий наказ може бути видано не тільки за наявності відповідних договорів про надання таких послуг, а також інших письмових доказів, що підтверджують фактичне надання та отримання цих послуг.

Так, як роз'яснив Верховний Суд України в постанові від 30 жовтня 2013 року у справі №6-59цс13, пунктом 1 ч.1 ст.20 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачене право споживача одержувати вчасно та відповідної якості житлово-комунальні послуги згідно із законодавством та умовами договору про надання житлово-комунальних послуг, при цьому такому праву відповідає визначений пунктом 5 ч.3 ст.20 цього Закону обов'язок споживача оплачувати житлово-комунальні послуги у строки, встановлені договором або законом. Таким чином, згідно із зазначеними нормами закону споживачі зобов'язані оплатити житлово-комунальні послуги, якщо вони фактично користувались ними. Відсутність договору на надання житлово-комунальних послуг сама по собі не може бути підставою для звільнення споживача від оплати послуг у повному обсязі.

Відповідно до ч.1 ст.360⁷ ЦПК України рішення Верховного Суду України, прийняте за наслідками розгляду заяви про перегляд судового рішення з мотивів неоднакового застосування судом (судами) касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права у подібних правовідносинах, є обов'язковим для всіх суб'єктів владних повноважень, які застосовують у своїй діяльності нормативно-правовий акт, що містить зазначену норму права, та для всіх судів України. Суди зобов'язані привести свою судову практику у відповідність із рішенням Верховного Суду України.

Так, рішенням Бориспільського міськрайонного суду від 15 серпня 2014 року з К.-вої Т.В. на користь КПТМ «Бориспільтепломережа» стягнута заборгованість по оплаті послуг з теплопостачання в розмірі 6200 гривень 97 копійок. При цьому суд виходив з того, що відповідач є власницею квартири по вул. Київський шлях в м. Борисполі. Під час опалювального сезону, який тривав з 1 жовтня 2013 року до 7 квітня 2014 року, позивач поставив К.-вій Т.В. теплову енергію в розмірі 8,173 Гкал. З урахуванням тарифів, затверджених органом місцевого самоврядування, вартість поставленої теплової енергії становила 8508 гривень 4 копійки. Відповідач сплатила грошові кошти в розмірі 2307 гривень 7 копійок. Вона відмовилась від оплати вартості спожитих нею послуг та посилалась на те, що 5 лютого 2014 року припинилась дія договору про надання послуг з централізованого опалення та підігріву води на гаряче водопостачання. Однак ця обставина не була підставою для припинення обов'язку К.-вої Т.В. оплатити вартість спожитих нею послуг в повному обсязі. Цей обов'язок тривав до закінчення опалювального сезону. Тому у відповідача виникла заборгованість по оплаті послуг з теплопостачання в розмірі 6200 гривень 97 копійок (8508,04 – 2307,07).

Рішенням Бориспільського міськрайонного суду від 27 серпня 2014 року з К.-ка В.П. на користь БРПТМ «Райтепломережа» стягнута заборгованість по оплаті послуг з теплопостачання в розмірі 3424 гривень 56 копійок. При цьому суд виходив з того, що відповідач проживає в квартирі по вул. Бориспільській в с. Мартусівка Бориспільського району. БРПТМ «Райтепломережа» надає йому послуги з теплопостачання. Відповідно до п.п.18, 30, 31 Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України №630 від 21 липня 2005 року, К.-ко В.П. зобов'язаний щомісячно, не пізніше 20 числа, оплачувати вартість комунальних послуг за затвердженими в установленому порядку тарифами. Відповідач не виконує цього обов'язку, тому у нього виникла заборгованість по оплаті послуг з теплопостачання в розмірі 3424 гривень 56 копійок.

Рішенням Бориспільського міськрайонного суду від 20 жовтня 2014 року з Г.-ка В.Т., Г.-ко О.В. на користь КПТМ «Бориспільтепломережа» стягнута заборгованість по оплаті послуг з теплопостачання в розмірі 1164 гривень 96 копійок. При цьому суд виходив з того, що відповідачі проживають в квартирі по вул. Соцістечко в м. Бориспіль. КПТМ «Бориспільтепломережа» надає їм послуги з теплопостачання. Відповідно до ст.1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» споживачем вважається фізична чи юридична особа, яка отримує або має намір отримати житлово-комунальну послугу. Пунктом 5 ч.3 ст.20 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» на споживачів покладається обов'язок оплачувати житлово-комунальні послуги у строки, встановлені договором або законом. Відповідачі не виконують цей обов'язок, тому у них виникла заборгованість по оплаті послуг з теплопостачання в розмірі 1164 гривень 96 копійок.

Рішенням Бориспільського міськрайонного суду від 28 березня 2014 року з М.-ної В.І. на користь БРПТМ «Райтепломережа» стягнута заборгованість по оплаті послуг з теплопостачання в розмірі 12287 гривень 82 копійок. При цьому суд виходив з того, що відповідач проживає в квартирі по вул. Леніна в с. Щасливе Бориспільського району. БРПТМ «Райтепломережа» надає їй послуги з теплопостачання. Згідно з п.7 Правил користування приміщеннями житлових будинків, затверджених постановою Кабінету міністрів України №45 від 24 січня 2006 року, власник та наймач квартири зобов'язані оплачувати надані їм житлово-комунальні послуги у строки, встановлені договором або законом. Відповідач не виконує цього обов'язку, тому у нього виникла заборгованість по оплаті послуг з теплопостачання в розмірі 12287 гривень 82 копійок.

В ході розгляду декількох цивільних справ цієї категорії відповідачі посилались на те, що вони фактично не отримували комунальні послуги. В таких випадках судді Бориспільського міськрайонного суду перевіряли цю обставину і в разі підтвердження її достовірності звільняли відповідачів від обов'язку оплати неспожитих ними комунальних послуг.

Так, в листопаді 2014 року П.-на С.В. звернулась до суду з позовом та просила встановити факт, що з 9 вересня 2014 року між нею та КПТМ «Бориспільтепломережа» припинились правовідносини з надання послуг централізованого опалення та постачання гарячої води. Рішенням Бориспільського міськрайонного суду від 18 грудня 2014 року

позов задоволений. При цьому суд виходив з того, що П.-на С.В. є власницею квартири по вул. Чайковського в м. Борисполі. КПТМ «Бориспільтепломережа» надає послуги централізованого опалення та постачання гарячої води в багатоквартирний будинок, в якому знаходиться квартира позивача. Однак протягом кількох років поспіль система опалення в квартирі перебувала в несправному стані. П.-на С.В. неодноразово зверталась до КПТМ «Бориспільтепломережа» з заявами про проведення ремонту системи опалення. Відповідач ігнорував ці заяви. П.-на С.В. відключила квартиру від мережі централізованого опалення та постачання гарячої води. За вжиття цього заходу вона була притягнута до адміністративної відповідальності та сплатила штраф. Відповідно до ч.2 ст.598 ЦК України припинення зобов'язання на вимогу однієї із сторін допускається у випадках, встановлених законом. Згідно з п.24 Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України №630 від 21 липня 2007 року, споживачі можуть відмовитись від отримання послуг з централізованого опалення та постачання гарячої води. 9 вересня 2014 року позивач звернулась до відповідача з заявою про відмову від отримання послуг централізованого опалення та постачання гарячої води. У такий спосіб між сторонами були припинені правовідносини з надання послуг централізованого опалення та постачання гарячої води.

З метою визначення сталої позиції при розгляді цивільних справ за позовами про стягнення з громадян заборгованості по оплаті комунальних послуг

пропонуємо:

1. Ознайомити суддів Бориспільського міськрайонного суду з узагальненням судової практики розгляду цивільних справ про стягнення заборгованості по оплаті комунальних послуг у 2014 році.

2. Обговорити це узагальнення на наступній нараді суддів Бориспільського міськрайонного суду.

3. Обговорити питання про допустимість стягнення заборгованості по оплаті комунальних послуг з осіб, з якими не був укладений договір про постачання комунальних послуг.

Консультанти
Бориспільського міськрайонного суду:

Є.А. Разограєв

А.М. Теренковська